Wolkom in

Griengea

Fryslân in 2050

Planbureau Fryslân

24 UUR AUTOMAAT

4

Griengea

Griengea is een fictieve regio in Fryslân in 2050. De regio bestaat uit een stad van ongeveer 45.000 inwoners, omringd door dorpen, compacte woongebieden, natuurgebieden en uitgestrekte waterlandschappen. In totaal wonen er ongeveer 55.000 mensen. Woningen liggen vaak geclusterd, zodat ruimte beschikbaar blijft voor water, natuur en voedsel-productie. Deze functies nemen een groot deel van de beschikbare ruimte in en bepalen het beeld van de regio.

In Griengea staat de draagkracht van de leefomgeving centraal. Water, bodem en biodiversiteit bepalen wat er mogelijk is en waar ruimte voor is. Niet overal kan worden gebouwd, gereisd of geproduceerd. Mensen en organisaties passen zich aan, aan de mogelijkheden van een gebied.

Dat is zichtbaar in het landschap. Grote gebieden zijn ingericht voor waterberging, natuur en biodiversiteit. Meren, moerassen, rietlanden en natuurlijke oevers maken een belangrijk deel uit van de regio. Wonen, landbouw, energieopwekking en recreatie krijgen alleen ruimte op plekken waar dat past bij de eigen-schappen van het gebied.

Griengea is een kennis- en innovatieregio op het gebied van water, natuur, energie en voedselproductie. Technologie wordt actief ingezet om de leefomgeving te verbeteren en binnen de draagkracht van natuur en landschap te blijven. Innovatie is geen doel op zich, maar een middel om de kwaliteit van leven en de leefomgeving te versterken.

De overheid geeft richting aan de leefomgeving van Griengea. Zij bepaalt waar gebouwd mag worden, hoeveel ruimte beschik-baar is voor landbouw en natuur en welke activiteiten passen bij een gebied. Water, bodem en biodiversiteit en het welzijn van dieren vormen daarbij het uitgangspunt. Negatieve effecten op natuur en leefomgeving worden zoveel mogelijk voorkomen. Waar dat niet lukt, worden ze hersteld of gecompenseerd.

Daardoor worden veel keuzes niet alleen bepaald door persoon-lijke voorkeuren of economische belangen, maar ook door de grenzen van de leefomgeving. Bewoners, boeren, bedrijven en organisaties richten hun activiteiten in binnen deze kaders.

Deze manier van leven vraagt dat inwoners rekening houden met de grenzen van natuur en leefomgeving. Niet alles kan overal en keuzes over wonen, werken, reizen en ruimtegebruik worden voortdurend afgewogen tegen wat water, bodem en natuur aankunnen.

De basis van Griengea

Bevolking verbonden met de omgeving

Griengea kent een relatief lage en stabiele bevolkingsomvang. Het aantal inwoners groeit beperkt, omdat wonen, werken en bouwen worden afgestemd op de ruimte die beschikbaar is en op wat water, bodem en natuur aankunnen.

Niet iedereen voelt zich aangetrokken tot deze manier van leven. De regio trekt vooral mensen aan die bewust kiezen voor een leefomgeving waarin ecologische grenzen een belangrijke rol spelen in dagelijkse keuzes.

Huishoudens en gezinnen kennen verschillende vormen en groottes, maar zijn vaak klein en wonen relatief compact. Woningen liggen dicht bij elkaar en voorzieningen worden vaak gedeeld, waardoor ruimte beschikbaar blijft voor natuur, water en voedselproductie. Kinderen groeien op in een omgeving waarin natuur, voedselproductie en zorg voor de leefomgeving zichtbaar onderdeel zijn van het dagelijks leven.

De overheid als bewaker van de leefomgeving

De overheid heeft een bepalende rol in Griengea. Zij bepaalt hoeveel ruimte beschikbaar is voor wonen, landbouw, natuur, energie en water. Water, bodem en biodiversiteit zijn daarbij leidend. Voor veel activiteiten gelden duidelijke regels en voorwaarden. Waar gebouwd mag worden, hoeveel grondstoffen gebruikt kunnen worden en welke activiteiten passen bij een gebied wordt actief gestuurd door de overheid. Individuele en economische belangen wegen mee, maar zijn niet doorslaggevend wanneer zij botsen met ecologische grenzen.

De overheid neemt besluiten met het oog op de lange termijn. Ontwikkelingen die niet passen binnen de gestelde kaders worden aangepast, verplaatst of krijgen geen toestemming.

Bewoners, boeren, bedrijven en organisaties hebben ruimte om initiatieven te nemen en samen te werken, maar doen dat binnen de grenzen die voor natuur, water en bodem zijn vastgesteld.

Innovatie voor een gezonde leefomgeving

Innovatie en technologie spelen een belangrijke rol in Griengea. Nieuwe toepassingen helpen om beter om te gaan met water, energie, grondstoffen en biodiversiteit.

Dat is zichtbaar in slimme watersystemen, natuurbeheer, voedselproductie en het hergebruik van materialen. Onderzoekers, bedrijven en onderwijsinstellingen ontwikkelen nieuwe kennis en technologie om de leefomgeving te verbeteren.

Bij nieuwe ontwikkelingen staan kwaliteit, veiligheid en ethische afwegingen centraal. Technologie krijgt ruimte wanneer zij bijdraagt aan natuur, gezondheid en kwaliteit van leven, en past binnen de draagkracht van de omgeving.

Het sociale leven in Griengea

Verbonden door leefomgeving

Sociale contacten ontstaan in Griengea vaak vanuit de plek waar mensen wonen en werken. Het dagelijks leven speelt zich voor een groot deel af dichtbij huis. Mensen komen elkaar tegen bij lokale voorzieningen, voedselproductie, natuurbeheer en andere activiteiten in de directe omgeving.

Samenwerking is regelmatig nodig om de leefomgeving goed te laten functioneren, bijvoorbeeld rondom natuurbeheer, waterbeheer of gedeelde voorzieningen. Spullen worden vaak gerepareerd, doorgegeven of geruild. Ook gereedschap, vervoermiddelen en andere voorzieningen worden regelmatig gedeeld.

Er bestaan duidelijke opvattingen over zorgvuldig omgaan met natuur, ruimte en grondstoffen. Mensen die hiervan afwijken krijgen niet direct te maken met regels of sancties, maar kunnen wel op onbegrip of sociale afkeuring stuiten. Dat leidt niet automatisch tot hechte gemeenschappen, maar wel tot een sterke betrokkenheid bij de omgeving en de manier waarop daarmee wordt omgegaan.

Zorg in balans met het leven

Zorg is gericht op herstel, gezondheid en het voorkomen van ziekte. Het zorglandschap bestaat uit verschillende vormen van ondersteuning en behandeling, zoals voeding, beweging, rust, kruiden, medische zorg en specialistische behandelingen.

De overheid waarborgt toegang tot zorg en ondersteuning voor alle inwoners. Mensen die door ziekte, ouderdom of een beperking ondersteuning nodig hebben, kunnen daarop rekenen.

De leefomgeving draagt bij aan de gezondheid van inwoners. Schone lucht, veel groen, weinig vervuiling en een actief dagelijks leven zorgen ervoor dat bepaalde gezondheidsklachten minder voorkomen. Tegelijk blijven ziekte, ouderdom en kwetsbaarheid onderdeel van het leven.

Bij klachten wordt eerst gekeken welke ondersteuning passend is. Niet iedere klacht leidt direct tot medicijnen, onderzoeken of een behandeling. Het lichaam krijgt ruimte om te herstellen wanneer dat verantwoord is. Voor ernstige aandoeningen, ongevallen en complexe zorgvragen is specialistische zorg beschikbaar.

Niet alles wat technisch mogelijk is, wordt vanzelfsprekend toegepast. Er is veel aandacht voor kwaliteit van leven. Ouderdom, kwetsbaarheid en het levenseinde worden gezien als onderdeel van het natuurlijke proces.

Vrije tijd als onderdeel van het dagelijks leven

De grens tussen werk, vrije tijd en zorg voor de leefomgeving is in Griengea niet altijd scherp. Activiteiten zoals voedsel verbouwen, onderhoud van huis en erf of het beheren van groen en water maken onderdeel uit van het dagelijks leven en kunnen zowel noodzakelijk als ontspannend zijn.

Daarnaast besteden mensen tijd aan sport, cultuur, recreatie en persoonlijke ontwikkeling. Inwoners nemen deel aan cursussen, onderzoek, kunstprojecten en initiatieven rond natuur, energie en gezondheid. Kunstenaars, ontwerpers en onderzoekers verkennen nieuwe ideeën en dragen bij aan het gesprek over de toekomst van mens, natuur en technologie.

Veel activiteiten vinden plaats dichtbij huis en zijn verbonden met de omgeving. Mensen brengen tijd door in hun tuin, op het water, in natuurgebieden of op plekken waar voedsel wordt geproduceerd. Ontmoetingen ontstaan vaak rondom activiteiten, voorzieningen en plekken die onderdeel zijn van het dagelijks leven.

De Friese taal en identiteit hebben een zichtbare plek in de regio. Ze komen terug in lokale activiteiten, tradities, vakmanschap en de manier waarop mensen hun leefomgeving vormgeven.

Gezondheid in het ritme van de natuur

Gezondheid hangt in Griengea sterk samen met hoe mensen leven in hun omgeving. Veel activiteiten vinden buiten plaats en vragen fysieke inzet, zoals voedsel verbouwen, onderhoud van huis en erf of het beheren van groen en water.

Voeding speelt daarin een belangrijke rol. Mensen eten zoveel mogelijk wat lokaal en seizoensgebonden beschikbaar is. Voedsel wordt zelf bereid, bewaard en verwerkt als onderdeel van het dagelijks leven.

Deze manier van leven zorgt voor veel beweging en een sterke verbinding tussen gezondheid, voeding en leefomgeving. Tegelijk is het leven fysiek en soms zwaar. Niet iedereen kan hierin goed meekomen. Mensen die minder mobiel zijn of minder energie hebben, ervaren beperkingen in wat zij zelf kunnen doen.

Stress en welzijn krijgen een eigen dynamiek. Het leven volgt het ritme van seizoenen en natuur en is afhankelijk van factoren zoals het weer en de opbrengst van oogsten. Dat kan onzekerheid geven. Tegelijk biedt het ritme van seizoenen en natuur voor veel mensen houvast.

Veiligheid door duidelijke kaders

Veiligheid in Griengea komt voort uit een overzichtelijke leefomgeving en duidelijke regels. De overheid speelt een actieve rol in het bewaken van ruimtegebruik, leefomgeving en openbare orde. Conflicten en meningsverschillen worden opgelost binnen heldere procedures en afspraken. Wanneer belangen botsen, neemt de overheid een sturende rol en worden keuzes gemaakt op basis van de vastgestelde kaders. Deze aanpak zorgt voor duidelijkheid en voorspelbaarheid in het dagelijks leven.

De economie van Griengea

Economie binnen ecologische grenzen

De economie van Griengea wordt begrensd door wat water, bodem en beschikbare grondstoffen aankunnen. Productie en consumptie zijn gericht op langdurig gebruik van materialen en het voorkomen van verspilling.

Een groot deel van voedsel, energie en dagelijkse producten wordt in of nabij de regio geproduceerd. Producenten en gebruikers staan daardoor dicht bij elkaar en de herkomst van producten is vaak zichtbaar. De prijs van producten weerspiegelt de werkelijke kosten voor grondstoffen, energie, natuur en leefomgeving. Soms is grootschalige productie duurzamer dan lokale of kleinschalige alternatieven. In Griengea worden zulke keuzes afgewogen op hun effect op natuur, klimaat en leefomgeving.

Werk is vaak verbonden met de plek. Landbouw, natuurbeheer, bouw, onderhoud, waterbeheer en ambachtelijk vakmanschap vormen belangrijke onderdelen van de economie. Daarnaast is Griengea een kennisregio op het gebied van water, natuur, voedselproductie en circulaire systemen. Onderzoekers, bedrijven en onderwijsinstellingen ontwikkelen en exporteren kennis die voortkomt uit de manier waarop de regio is ingericht en beheerd.

Naast productie speelt ook de diensteneconomie een belangrijke rol. Onderzoek, onderwijs, advies, ontwerp en digitale dienstverlening leveren een belangrijke bijdrage aan de regionale economie. Veel kennis en innovatie richten zich op waterbeheer, natuurherstel, voedselproductie, circulaire systemen en duurzame technologie. Daarbij is niet alleen aandacht voor technische mogelijkheden, maar ook voor ethische vraagstukken, maatschappelijke effecten en de gevolgen voor toekomstige generaties.

Levensonderhoud uit meerdere bronnen

Mensen voorzien op verschillende manieren in hun levensonderhoud in Griengea. Betaald werk is één van die bronnen, naast het verbouwen van voedsel, het maken van producten en het onderhouden van wat al aanwezig is.

Ruilhandel speelt een zichtbare rol in de regio. Voedsel, materialen, vakmanschap, gereedschap en arbeid worden regelmatig uitgewisseld. Een timmerman kan bijvoorbeeld een schuur repareren in ruil voor groente of fruit, terwijl iemand anders hulp biedt bij een oogst in ruil voor onderhoud aan huis of erf. Naast geld vormen tijd, kennis en praktische vaardigheden een waardevolle vorm van uitwisseling.

Producten worden lang gebruikt en zorgvuldig onderhouden. Repareren, aanpassen en doorgeven zijn vanzelfsprekende onderdelen van het dagelijks leven. Nieuwe aankopen worden vooral gedaan wanneer bestaande producten niet langer bruikbaar zijn of wanneer er echt behoefte is aan iets nieuws.

Leren in verbinding met natuur en omgeving

Onderwijs in Griengea is sterk verbonden met de leefomgeving. Leerlingen leren niet alleen uit boeken, maar ook door te onderzoeken, te bouwen, te ontwerpen en mee te werken aan projecten in hun omgeving.

Praktijk en theorie zijn nauw met elkaar verbonden. Veel leren vindt plaats buiten het klaslokaal en in samenwerking met organisaties, bedrijven en andere partijen uit de regio.

Onderwijs bereidt leerlingen voor op een samenleving waarin ruimte, grondstoffen en natuur niet onbeperkt beschikbaar zijn. Zij leren omgaan met de afwegingen die daarbij horen en ontwikkelen kennis over natuur, technologie, gezondheid en duurzame systemen. Daarbij is ruimte voor verschillende talenten, interesses en richtingen.

De leefomgeving in Griengea

Landschap gevormd door water en bodem

Het landschap van Griengea volgt water en bodem. Water wordt vastgehouden en krijgt ruimte. Lage gebieden bestaan uit moeras, rietlanden, natte graslanden en waterberging. Woningen, bedrijven en voorzieningen liggen op plekken die daarvoor geschikt zijn.

De stedelijke kern is groen ingericht. Straten en pleinen bevatten veel bomen, beplanting en open water. Bermen, oevers en groenstroken worden zo beheerd dat planten en dieren er ruimte vinden. Niet elke plek is strak onderhouden.

Buiten de stad is het gebruik van de grond afgestemd op de eigenschappen van het landschap. Op natte gronden liggen natuurgebieden, waterberging en vormen van landbouw die daarbij passen. Op hogere gronden bevinden zich woningen, voedselproductie en andere functies. Hierdoor ontstaan verschillende soorten landschappen met elk een eigen karakter.

Energieopwekking maakt onderdeel uit van het landschap. De locatie en vorm van energievoorzieningen worden afgestemd op water, bodem, natuur en andere functies in het gebied. Daarbij wordt gezocht naar een balans tussen energieproductie, biodiversiteit en kwaliteit van de leefomgeving.

Het landschap verandert mee met de seizoenen. Waterstanden schommelen, begroeiing verandert door het jaar heen en sommige gebieden zijn in bepaalde perioden natter of droger dan andere.

Vervoer sluit aan bij deze inrichting van de regio. Fietsen, lopen en openbaar vervoer vormen een belangrijk onderdeel van dagelijkse verplaatsingen. Wegen zijn vaak kleinschalig ingepast in het landschap en niet overal volledig verhard. Voor langere afstanden en vervoer van goederen zijn elektrische voertuigen beschikbaar.

Water, natuur en klimaat als uitgangspunt

Water, natuur en klimaat vormen het uitgangspunt voor keuzes over wonen, landbouw, energie, infrastructuur en ruimte-gebruik. Nieuwe ontwikkelingen worden beoordeeld op hun gevolgen voor de leefomgeving en moeten passen binnen de vastgestelde ecologische grenzen.

Waterbeheer speelt daarin een centrale rol. Water wordt vastgehouden waar dat kan en krijgt ruimte waar dat nodig is. De inrichting van gebieden sluit aan bij de eigenschappen van water en bodem.

Ook natuur maakt onderdeel uit van de afweging bij nieuwe plannen en ontwikkelingen. Biodiversiteit, dierenwelzijn, bodemkwaliteit en de beschikbaarheid van grondstoffen wegen mee in besluiten over het gebruik van ruimte.

Zorgvuldig omgaan met water, natuur en grondstoffen is breed geaccepteerd. Van inwoners, bedrijven en organisaties wordt verwacht dat zij rekening houden met de gevolgen van hun keuzes voor de leefomgeving.

Waterveiligheid, waterbeheer en het bewaken van ecologische grenzen zijn publieke taken. De overheid ziet toe op de naleving hiervan en grijpt in wanneer grenzen worden overschreden.

Wonen binnen de grenzen van de omgeving

In Griengea wonen relatief weinig mensen. Wonen is geconcentreerd in de stedelijke kern en in bestaande dorpen, waardoor de ruimte daarbuiten open en groen blijft.

Nieuwbouw wordt beperkt toegevoegd en vooral gerealiseerd binnen de bestaande bebouwing. Bestaande woningen worden aangepast en verduurzaamd. Nieuwe huizen zijn natuurinclusief en gemaakt van biobased of circulaire materialen.

De woonomgeving is groen ingericht. Rond woningen is ruimte voor beplanting, tuinen en water, en ook in de stad is veel groen aanwezig in straten, op daken en rondom gebouwen. Dit geeft een levendig en soms minder strak beeld.

Huizen zijn compact en gericht op praktisch en comfortabel gebruik. De beschikbare ruimte wordt efficiënt benut, zodat er ruimte blijft voor natuur en water in de omgeving. Woningen hebben vaak plek voor het opslaan en verwerken van voedsel, zoals een kelder, voorraadruimte of buitenruimte voor inmaken en drogen.

Bewoners gaan bewust om met water en energie. Gebruik is afgestemd op wat beschikbaar is en verspilling wordt voorkomen. Dit vraagt aandacht in het dagelijks leven, bijvoor-beeld bij verwarming, watergebruik en het onderhouden van installaties.

Boeren in balans met leefomgeving en seizoenen

Landbouw in Griengea is afgestemd op water, bodem en de eigenschappen van een gebied. De overheid bewaakt de ecologische grenzen waarbinnen landbouw plaatsvindt. Daarbij gelden kaders voor onder andere waterkwaliteit, bodemkwaliteit, biodiversiteit, uitstoot en het gebruik van grondstoffen. Binnen deze kaders hebben boeren ruimte om hun eigen keuzes te maken.

Productie sluit aan bij de mogelijkheden van de omgeving. Gewassen worden gekozen op basis van wat lokaal goed groeit en in natte gebieden worden andere vormen van landbouw toegepast dan op hogere gronden. De productie van voedsel is niet alleen gericht op opbrengst, maar ook op dierenwelzijn, biodiversiteit en bodemkwaliteit. Dieren hebben een plek binnen het landbouwsysteem, maar worden niet gehouden voor maximale productie. Plantaardige en alternatieve eiwitbronnen vormen een belangrijk onderdeel van het voedingsaanbod.

De afstand tussen producent en gebruiker is vaak beperkt. Voedsel wordt binnen de regio verwerkt, verkocht en gebruikt, waardoor de herkomst van producten zichtbaar blijft.

Technologie speelt een belangrijke rol in de landbouw. Sensoren, data, automatisering en andere toepassingen helpen bij het beheren van water, bodem, gewassen en biodiversiteit. Technologische innovatie staat daarbij in dienst van de leefomgeving.

Hoe voelt het om in Griengea te leven?

Leven in Griengea betekent leven in een omgeving waarin natuur en het dagelijks leven sterk met elkaar verbonden zijn. Water, bodem en seizoenen bepalen voor een groot deel hoe mensen wonen, werken en hun tijd indelen. Veel speelt zich dichtbij af en is gericht op wat lokaal mogelijk is.

Het leven heeft een duidelijk ritme. Mensen zijn veel buiten, werken met hun handen en zijn bezig met voedsel, onderhoud en de leefomgeving. Dit zorgt voor beweging, structuur en een directe relatie met de plek waar je leeft. Voor veel inwoners geeft dit rust en overzicht, en een gevoel van gezondheid en verbondenheid met de omgeving.

Tegelijk is Griengea een kennisintensieve regio. Onderzoekers, ontwerpers en technici werken aan oplossingen voor vraagstukken rond natuur, gezondheid, energie en leefomgeving. Nieuwe kennis en technologie helpen om de kwaliteit van leven te verbeteren en binnen de draagkracht van de omgeving te blijven.

Het dagelijks leven kost tijd en energie. Voedsel moet worden verbouwd, voorbereid en bewaard, woningen vragen onderhoud en voorzieningen zijn niet altijd vanzelfsprekend beschikbaar. Dit maakt het leven fysiek en soms intensief.

De mogelijkheden om te kiezen zijn begrensd. Niet alles is beschikbaar, het aanbod wisselt en luxe en gemak spelen een kleinere rol. De overheid bewaakt de grenzen van wat natuur, water en bodem aankunnen en stelt kaders voor wonen, werken en ruimtegebruik. Persoonlijke voorkeuren en economische belangen zijn niet altijd leidend wanneer zij botsen met de kwaliteit van de leefomgeving.

Voor veel mensen werkt dit goed en ontstaat er een manier van leven die als gezond, logisch en betekenisvol wordt ervaren. Tegelijk past het niet voor iedereen. Mensen die minder goed mee kunnen in het fysieke of praktische leven, of die behoefte hebben aan comfort, snelheid of veel keuze, kunnen het als zwaar of beperkend ervaren.

Griengea biedt een manier van leven die beter in balans is met de aarde en de omgeving, maar waarin die balans ook vraagt dat je je aanpast en verantwoordelijkheid neemt voor hoe je leeft.